

Til Justis- og beredskapsdepartementet
Fra Røde Kors

Oslo 25.06.14

Høringssvar fra Røde Kors om Herreløs arv

Viser til høringsbrevet til justisdepartementet mars 2014 Snr. 14/982 om herreløs arv, forslag til endringer i arveloven 1972 og forslag til regulering i ny arvelov.

Røde Kors er tilfreds med at Regjeringen ønsker at midlene fra såkalt «herreløs arv» skal tilfalle frivillige organisasjoner.

Støtteberettigede formål

Røde Kors i Norge hjelper mennesker i sårbare livssituasjoner. Lokalt og nasjonalt mobiliseres frivillighet gjennom rednings- og beredskapsarbeid, omsorgsaktiviteter og Røde Kors Ungdom. Røde Kors er derfor svært tilfreds med at Justisdepartementet og Regjeringen peker på at barn og unge, og barn og unge med funksjonsnedsettelse skal være støtteberettigede formål til midlene fra herreløs arv. Disse midlene må benyttes på områder som nter stor tilslutning i befolkningen.

Røde Kors har erfart at det er store utfordringer på oppvekstfeltet og støtter departementets forslag. Dette understøttes også av at formålet til det svenske arvefondet har tilsvarende formål definert som «verksamhet av ideell karaktär til förmån för barn, ungdommar och personer med funktionshinder».

Det svenske fondet har tre målgrupper. Barn 0-11 år, ungdom 12-25 år og personer med funksjonsnedsettelse. Frivillighet Norge skriver også om dette i sitt høringssvar og viser til kulturutredningen i 2014 som sier at «Aktivitetstilbud for barn og unge» har hatt en svak utvikling etter årtusenskiftet. Røde Kors opplever at det er stadig større behov for tilbud rettet mot barn og ungdom. Særlig innenfor områder som migrasjon, sosial inkludering, konflikthåndtering, barn og unge fra familier med vedvarende lavinntekt er det større behov for tilbud om aktiviteter. I tiltaket «Ferie for alle» hvor familier med f.eks. vedvarende lavinntekt foreslås fra sosialkontor, BUP eller andre, deltar ca. 2400 barn hvert år, mens 1200 avvises pga. manglende ressurser. Et slikt tiltak ville raskt kunne økt kapasitet dersom tiltaket fikk innvilget midler fra et slikt fond uten at dette ble avkortet av andre statlige støtteordninger.

For det tredje har noen organisasjoner lagt vekt på at kriteriene for tildeling av herreløs arv til frivillige organisasjoner bør være brede og inkludere så mange organisasjoner som mulig. Røde Kors mener at dersom departementet ønsker å legge vekt på aktivitet utført av barn og unge selv, bør det formuleres som en oppfordring og ikke et absolutt krav for støtte. Det kan

likevel presiseres i tildelingen at Departementet oppfordrer søkere om å vise hvordan man arbeider med aktiviteter og prosjekt som er initiert og drevet av unge.

Mange organisasjoner melder om behov for støtte til drift og utvikling. Røde Kors støtter behovet for forutsigbarhet og utvikling, men sett i lys av utfordringene i samfunnet for mange grupper barn og unge, og personer med funksjonsnedsettelse bør det stilles klare forventninger om at bruk av midlene skal komme tiltenkte grupper til gode. At de tilsvarende midlene i dag benyttes til alt fra kontantstøtte til trossamfunn er ikke et argument for at midlene i fremtiden bør benyttes til et like bredt spekter, eller administrasjonskostnader. Når midlene skal skilles ut fra statsbudsjettet og den generelle offentlige pengebruken bør man stille krav til at disse midlene forvaltes på en verdinøytral måte til et formål som nyter stor oppslutning i samfunnet.

Livssynsorganisasjoner, partipolitiske grupperinger og generell utvikling skal man være varsomme med å inkludere som støtteberettigede fordi avdøde kan ha hatt motstridende syn. Ingen organisasjoner er 100 prosent nøytrale, men det er svært ulike syn på politiske og religiøse organisasjoner som tilsier at disse gruppene vurderes utelukket fra en støtteordning. Ved å la midlene gå til barn, unge og funksjonshemmede må man kunne anta at dette er formål de aller fleste ville finne uproblematisk.

Røde Kors er kritiske til forslaget om at midlene skal tildeles etter kriteriene "nyskapende frivillig virksomhet", og viser til LNU's høringsvar om dette. Departementet må klargjøre nærmere hva de mener skal forstås med «nyskaping».

Organiseringen av et fond

Røde Kors støtter departementets vurderinger om at administrasjon, vurderinger for eventuell avkall på arv og gjennomføringen av oppgjøret legges til Kommunal- og moderniseringsdepartementet som i dag. Dog vil vi be departementet vurdere om man fortsatt skal ha en ordning hvor staten kan gi avkall på arv. Dette er momenter Røde Kors kommer nærmere inn på i høringsvaret til NOU 2014:1 «Ny arvelov».

Videre mener Røde Kors at det vil være viktig å finne en ordning som sikrer at administrasjonskostnadene holdes på et lavt nivå. På bakgrunn av disse momenter, støtter Røde Kors forslaget om at LNU forvalter tildelingene etter forskrift som fastsetter hvilke rammer midlene skal tildeles etter under betingelse av at midlene deles ut innenfor rammene av en egen forskrift. Midlene må ikke deles ut på den ordinære måten organisasjonene i dag deles ut på, men gis et eget regelverk i forskrift. Dette vil sikre profesjonalitet og forenkling i tildelingsprosessen.

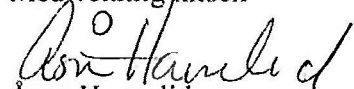
Sekundært ber Røde Kors departementet vurdere å overføre midlene til Fordelingsutvalget som i dag fordeler driftstøtte til barne- og ungdomsorganisasjonene. Røde Kors forutsetter tilsvarende ordning som i avsnittet over med en egen forskrift som fastsetter rammene for tildeling som skiller disse midlene fra den øvrige tildelingen i Fordelingsutvalget. En slik modell kan sikre at enda færre midler går til administrasjon.

Røde Kors støtter forslag fra både LNU og Frivillighet Norge om at et slikt fond bør ha et langsiktig perspektiv. Fordi midlene for herreløs arv varierer fra år til år og utgjør relativt små summer vil en oppbygging av fondet til for eksempel 100 millioner sikre en stabilitet og forutsigbarhet nødvendig når man drifter tiltak i tråd med formålet departementet har foreslått. Dette vil også skaffe til veie renteinntekter som bidrar til at de årlige tilførte midlene i enda større grad tildeles formålet, og ikke administrasjon.

Mindre herreløs arv

Arvelovsutvalget anslår at det vil være en reduksjon av herreløs arv dersom samboere får en forsterket arverett. Omfanget på en slik forventet nedgang spesifiseres ikke nærmere. Røde Kors mener dette er nok et argument for at midlene bør settes på et fond og nå en viss størrelse før utbetaling.

Med vennlig hilsen

Åsne Havnelid

Generalsekretær Norges Røde Kors